

שיר השירים (47)

לכרמים” לקום בבוקר, להקדיש זמן לעמל הרוחני, להתבונן בצמיחה של עם ישראל: הילדים, הנוער, בתי המדרש, והעשייה היהודית. גם ניצנים קטנים ”סמדר” הם כבר התחלה של פרי גדול. גם מי שנראה עדיין לא בשל, טמון בו כוח עצום, וצריך לדעת לראות ולהאמין בו.
המלקט

הדודאים נָתְנוּ רִיחַ וְעַל פֶּתַחֵינוּ כָּל מְגִדִּים תְּדַשִּׁים גַּם יִשְׁנִים דְּדָי צִפְנָתִי לָךְ (ז.י.)
”הדודאים” לעתיד לבוא, כשמלכות ה’ תתגלה בעולם לעין כל, והעולם יתוקן במלכות שד-י וכולם יכירו וידעו כי ה’ הוא האלוקים ואין עוד מלבדו ומלכותו בכל משלה, אז ”הדודאים נָתְנוּ רִיחַ” הדודאים אלו בני ישראל, בניו של הקב”ה הנקרא ”דודי”. ”נָתְנוּ רִיחַ” מעשיהם הטובים יפיצו ריח טוב בעולם, ”וְעַל פֶּתַחֵינוּ כָּל מְגִדִּים”, פתחי בית המדרש מלאים יהיו במגדים של חידושי תורה, כי אז תתרבה הדעת, וכולם יהיו רעבים וצמאים לא על הלחם והמים, כי נאם לשמוע את דברי ה’. ”תְּדַשִּׁים גַּם יִשְׁנִים”: וריח הטוב הזה יעלה גם מן ”התְּדַשִּׁים” אלו בעלי תשובה שזה מקרוב באו, ורק עתה זכו להכיר את ה’ יתברך, והן מן ”היִשְׁנִים” אלו הצדיקים הדבקים בה’ יתברך מאז ומתמיד. ”דְּדָי צִפְנָתִי לָךְ”: אומרת כנסת ישראל, רבוננו של עולם ראה כמה טובה וברכה יהיו בעולם בשעה שתגאלני. ואל נא תשכח שגם שכינתך הקדושה סובלת בגלות המרה הזו. על כן אבקש ממך שתחיש את פדותי כי ”דְּדָי צִפְנָתִי לָךְ” מצפה אני וממתנה בכליון עיניים לרגע שיעלה בלב דודי לגאול אותי במהרה.
הגדה של פסח ”שיר דוד”

הקשר בין הדודאים לנר חנוכה

הדודאים נָתְנוּ רִיחַ וְעַל פֶּתַחֵינוּ כָּל מְגִדִּים (ז.י.)
”הדודאים נָתְנוּ רִיחַ”, זה ראובן בשעה שהציל את יוסף. ”וְעַל פֶּתַחֵינוּ כָּל מְגִדִּים”, זה נר חנוכה (מדרש פליאה). לא בכדי הוגדר מדרש זה כ”מדרש פליאה”: איזה קשר יש, לכאורה, בין הצלת יוסף על ידי ראובן, להדלקת נר חנוכה? יישוב נפלא כתב הגאון רבי אליהו שמאע: על הפסוק (בראשית לו. כב): ”למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו”, כותב רש”י: רוח הקודש מעידה על ראובן, שלא אמר זאת אלא להציל אותו, שיבוא הוא ויעלהו משם. ולכאורה יש להקשות: מדוע היה צורך ברוח הקודש שתעיד על ראובן שכוונתו לשם שמים, והלא בסופו הוכיח על תחילתו שלטובתו התכוון, כמו שמעיד הפסוק (שם כט): ”וישב ראובן אל הבור, והנה אין יוסף בבור, ויקרע את בגדיו”? אלא רוח הקודש נדרשה כדי להציל מן החשד הקל שיכול היה להתעורר

נִשְׁפִּימָה לְכַרְמִים נִרְאָה אִם פְּרִיחָה הִגְפֵּן פֶּתַח הַסְּמֶדֶר הִנְצוּ הָרִמּוֹנִים שֵׁם אָתָּן אֶת דְּדִי לָךְ (ז.י.)
כנסת ישראל פונה לדודה (הקב”ה): נשכימה לכרמים השכמה היא סימן לזריזות והתלהבות. ”הכרמים” רומזים לישראל עצמם, שנמשלו לכרם (ישעיהו ה’). כלומר: נקום ונראה מה מצב הכרמים, מצב העם, מעשיו ופריחתו הרוחנית. ”נראה אם פריחה הגפן, פתח הסמדר, הנצו הרימונים” שלושה שלבים בהתפתחות הפרי, המשקפים שלבי צמיחה רוחנית: כלומר: נבדוק האם עבודתנו הרוחנית מביאה פירות – האם יש צמיחה, פריחה והבשלה. ”גפן פורחת” תחילת ההתחזקות, הנכונות לצמח. סמדר: הניצנים, ראשית התגשמות. רימונים מנצים: פרי בשל ורב גרעינים, רמז לישראל שמלאים מצוות כרימון. ”שם אתן את דדי לך” דווקא מתוך הכרמים, מתוך מעשי המצוות והצמיחה, מתאפשרת נתינת האהבה לה’. אין די בדיבורים; האהבה מתבטאת בעשייה ממשית, בפרי הכרם. הפסוק קורא לנו ”נשכימה לכרמים”, להיות זריזים ובעלי יוזמה, לבדוק את מצבנו הרוחני ואת חיינו האישיים. האם אנו פורחים? האם הניצנים מתפתחים לפרי של ממש? עבודת ה’ אינה רק התחלה בהתלהבות אלא המשך ועקביות עד ל”הנצו הרימונים”.
המלקט

נִשְׁפִּימָה לְכַרְמִים נִרְאָה אִם פְּרִיחָה הִגְפֵּן פֶּתַח הַסְּמֶדֶר הִנְצוּ הָרִמּוֹנִים שֵׁם אָתָּן אֶת דְּדִי לָךְ (ז.י.)
חז”ל והמפרשים מבארים ששיר השירים נאמר בדרך משל בין כנסת ישראל לבין הקב”ה. ”נשכימה לכרמים” הכוונה היא לקום מוקדם ולצאת אל ”כרמי ה’” שהם כנסת ישראל, בתי המדרש ובתי הכנסת. ”כרמים” הם מקומות התורה והעבודה, ושם רואים את פירות העמל תלמידי חכמים, אנשי אמונה ומצוות. ”נראה אם פריחה הגפן” נבדוק אם הגפן, שהיא משל לישראל, פריחה וצמחה, אם יש צמיחה רוחנית ותוספת תורה. ”פתח הסמדר” הסמדר הוא תחילת הפרי. זה רמז לנערי ישראל, שעדיין בתחילת דרכם, ועדיין לא גמרו צמיחתם. גם אצלם נבדוק – האם ניכרת בהם פריחה של תורה ויראה. ”הנצו הרימונים” הרימון רומז לריבוי המצוות, שכן אפילו ”ירקנין שבך מלאים מצוות כרימון”. גם אצל מי שנראה ריק, יש ניצנים של קדושה. ”שם אתן את דודי לך” דווקא מתוך ההסתכלות על צמיחת הדורות, על תלמידי החכמים ועל הנוער המתחזק, נולדת אהבת ה’ המחודשת, ושם מבטאת כנסת ישראל את דבקותה בקב”ה.
מסר לימינו: הפסוק מלמדנו שהקשר עם הקב”ה לא מתבטא רק ברגעי שיא אלא גם בבחינת: ”נשכימה

להיות מתחת ראשו של אדם ולא מעל למראשותיו, עליו לעסוק בתורה הקדושה.

הגדה של פסח "שיר דוד"

הלכה: הדלקת נרות

אשה שהדליקה נרות שבת ואחר כך הרגישה עצמה צמאה למים, מותר לה לשנות מים לצמאה, או לשנות תה או קפה, כל עוד לא שקעה החמה, ואפילו לדעת מי שאומר שהדלקת נרות עושה קבלת שבת.

חזון עובדיה "שבת" חלק א' (דף רכא) מאת הגאון רב עובדיה יוסף זצוק"ל

פתגם: התפילה היא הסולם שעליו עולים מלמטה

פתגם חסידי

חקירה: הוצאה מרשות לרשות בשבת

המלאכה היא שינוי בחפץ, שמקומו של החפץ השתנה, או שינוי ברשות, שברשות הקודמת היה חפץ ונעשה חלל, וברשות החדשה היה חלל ונעשה חפץ. (מי טל ספר "קובץ יסודות וחקירות" (לט)

סיפור: שני כיסים: פעם שאל אחד החסידים את רבו: רבי, מדוע אתם כל-כך שמחים תמיד? הרי לא חסרים לכם דאגות, טרדות וצרות כמו לכל אדם. חייך הרבי ואמר: יש לי שני כיסים בבגד. בכיס הימני פתק אחד, ובו כתוב: בשבילי נברא העולם, בכיס השמאלי יש פתק אחר, ובו כתוב: ואנכי עפר ואפר. כשעולה בי גאוה יתרה אני מוציא את הפתק מהכיס השמאלי ומזכיר לעצמי שאינני אלא עפר ואפר. וכשנכנסת בי חולשה ועצבות אני שולף את הפתק מהכיס הימני ומזכיר לעצמי שהקב"ה ברא עולם שלם כדי שאגשים בו שליחות מיוחדת.

המלקט

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, יהודה יוסף בן רחל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'וסי חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, סנדרין אסתר בת מרים, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוון אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנגי. **זיווג הגון:** יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רותה בת אוטה נגימה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל ארסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר.

בתחילה, כאשר אמר: "אל תשפכו דם, השליכו אותו אל הבור הזה", בזמן ההוא בטרם סיפרה התורה על שובו לבור להציל את יוסף, אולי היינו טועים לחשוב שראובן התכוון לרעה, ועל כך מיד העידה רוח הקודש שכוונתו היתה: "למען הציל אותו מידם". ומנין לנו שחוששים גם לחשד קל? זאת למדנו גמרא (שבת כג.), לגבי נר חנוכה: אמר רב הונא: חצר שיש לו שני פתחים, צריכה שתי נרות. אמר רבא: לא אמרן אלא משתי רוחות, אבל מרוח אחת לא צריך שתי נרות, מאי טעמא? אילימא משום חשד, חשדא דמאן? אילימא חשדא דעלמא אפילו ברוח אחת נמי ליבעי! אי חשדא דבני מתא, אפילו משתי רוחות נמי לא ליבעי! לעולם משום חשדא דבני מתא, וזימנין דמחלפי בהאי ולא חלפי בהאי, ואמרי: כי היכי דבהאי פיתחא לא הדליק, בהך פיתחא נמי לא הדליק (החשש הוא הוא מבני המקום, שאולי יעברו בדרכם רק באחד הצדדים, ויראו שלא הדליק שם, ויאמרו: כשם שבצד זה לא הדליק, גם בצד זה לא הדליק). הרי שהגמרא חוששת גם לחשד קל, ועל פי זה יבואר המדרש להפליא. "הדודאים נתנו ג'ים", זה ראובן בשעה שהציל את יוסף, באותה שעה שבה אמר לאחיו להשליכו את יוסף לבור, העידה רוח הקודש היתה כוונתו לטובה, כדי שלא יתעורר חשד לגבי כוונותיו. ואם תאמר: למה עדות זו, הרי בהמשך הפסוק מספר שבא להציל את אחיו? אישכך: כדי למנוע את החשד באותה שעה. ואם תאמר מנין שחוששים לחשד ופועלים להפריכו? "על פתחיו פל מגדים", זה נר חנוכה, והריבוי בלשון "פתחיו" מלמדנו שחייבו להניח בשני פתחים, כדי למנוע חשד, ומעתה מובן באה רוח הקודש כדי למנוע חשד ולגלות שמתחילה היתה כוונתו להציל את אחיו!

ספר "כמוצא שלל רב שיר השירים"

שְׁמָאלוּ פִּתְחֵי רְאִשֵׁי וְיָמִינוּ תִּתְּקַנְי (ח.ג.)

מצינו לעיל (פרק ב. פסוק ו) שכתוב "שְׁמָאלוּ פִּתְחֵי לְרִאשֵׁי", ויש להבין מדוע כאן נאמר "שְׁמָאלוּ פִּתְחֵי לְרִאשֵׁי"? וחשבתי להסביר בסייעתא דשמיא, על פי המובא "ברמזי הרוקח" שכתב: "פִּתְחֵי לְרִאשֵׁי וְיָמִינוּ תִּתְּקַנְי" ראשי תיבות "תורת", חיבוק על ידי תורה. והנה ידוע שרק על ידי התורה הקדושה יזכה האדם להיות שמור מן היצר הרע.

התורה הקדושה נקראת "ימין" שנאמר (דברים לג. ב): "מִיָּמִינוּ אֵשׁ דֹּת לְמוֹ", וזהו "וְיָמִינוּ תִּתְּקַנְי" לפי שרק כך יהא האדם כמחובק ומוקף בתורה מפני פגעי היצר הרע העומד בצד שמאלו של האדם, להפריעו בעבודת ה'. וכידוע שמשום כך מניחין את התפילין ביד שמאל כדי להכניע את הקליפה הטמאה הנמצאת בצד שמאלו של האדם. והנה לולא התורה הקדושה שתגן על האדם, הרי היצר הרע יהא ממש בתוך ראשו של האדם. ובכדי להכניע ולבטל את היצר הרע הנקרא שמאל ולגרום לו

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr